

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік" щодо скасування фінансування парламентських політичних партій на 2016 рік та перенаправлення цих коштів на потреби освіти (реєстр. № 5087 від 07 вересня 2016 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 02 листопада 2016 року (протокол № 52) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік" щодо скасування фінансування парламентських політичних партій на 2016 рік та перенаправлення цих коштів на потреби освіти (реєстр. № 5087 від 07 вересня 2016 року), поданий народними депутатами України Вілкулом О.Ю., Шуфричем Н.І. та іншими (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою врегулювання проблеми недофінансування освіти за освітньою субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам, зупинення закриття загальноосвітніх навчальних закладів усіх ступенів в зв'язку з недостатністю бюджетного фінансування, зменшення соціальної напруги у суспільстві та забезпечення соціального захисту дітей щодо реалізації їх права отримання шкільної освіти.

Для досягнення мети авторами Законопроекту пропонується внести зміни до Прикінцевих положень Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік", якими зупинити на 2016 рік дію положень Бюджетного кодексу України щодо державного фінансового забезпечення політичних партій у формах, визначених законом, а також відповідно зупинити на 2016 рік дію норм Закону України "Про політичні партії в Україні" в частині видатків на державне фінансове забезпечення політичних партій у формах, визначених законом. При цьому, пропонується збільшити бюджетні призначення за бюджетною програмою "Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам".

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8).

За Основним Законом України суспільне життя в Україні ґрунтується на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності. Держава гарантує свободу політичної діяльності, не забороненої Конституцією і законами України (частини перша та четверта статті 15).

Згідно із статтею 36 Конституції України громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів. Політичні партії в Україні сприяють формуванню і вираженню політичної волі громадян, беруть участь у виборах.

Відповідно до пункту 11 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються засади утворення і діяльності політичних партій, інших об'єднань громадян.

Згідно пункту 1 частини другої статті 92 Конституції України виключно законами України встановлюються Державний бюджет України і бюджетна система України; система оподаткування, податки і збори.

Разом з тим, у Рекомендаціях Парламентської Асамблеї Ради Європи № 1516 щодо фінансування політичних партій (прийнятих Постійним Комітетом від імені Асамблеї 22 травня 2001 року) зауважується, що з метою підтримки та посилення впевненості громадян у своїх політичних системах, кожна з держав-членів Ради Європи повинна прийняти правила, які регулюватимуть фінансування політичних партій і виборчих кампаній. У Рекомендаціях Асамблея звертає увагу на діяльність органів Ради Європи у цій сфері, зокрема на Правила фінансування політичних партій, прийняті Венеціанською комісією та діяльність Робочої Групи Ради Європи з питань фінансування політичних партій, спрямовану на формулювання рекомендацій державам-членам стосовно "спільних правил проти корупції у фінансуванні політичних партій та виборчих кампаній".

Крім того, у Керівних принципах та Доповіді щодо фінансування політичних партій (ухвалені Венеціанською Комісією на 46 пленарній сесії, 9-10 березня 2001 року) Венеціанська Комісія, відзначаючи проблеми, пов'язані з незаконним фінансуванням політичних партій, надає свої рекомендації щодо необхідності та порядку публічного фінансування політичних партій. Зокрема зазначає, що публічне фінансування має бути призначеним для кожної партії, представленої в парламенті та для того, щоб гарантувати рівність можливостей для різних політичних сил, публічне фінансування може також бути поширене на політичні органи, що

репрезентують важливу частину електорату та висувають кандидатів на виборах. Рівень такого фінансування може бути встановлений законодавцем на періодичній основі відповідно до об'єктивних критеріїв.

Загалом підтримуючи ідею авторів Законопроекту щодо необхідності підвищення бюджетного фінансування навчальних закладів слід зазначити, що європейський досвід державного фінансування політичних партій свідчить про доцільність невідкладного запровадження такого фінансування з метою посилення рівня фінансової, організаційної і кадрової спроможності політичних партій, розширення доступу громадськості до інформації про обсяги і джерела фінансування політичних партій і виборчих кампаній. При цьому, в переважній більшості європейських країн давно функціонує інститут державного фінансування політичних партій, як гарантія вільної політичної конкуренції.

Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України). З огляду на зазначене, законодавча ініціатива є предметом правового регулювання закону та узгоджується з Конституцією України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік" щодо скасування фінансування парламентських політичних партій на 2016 рік та перенаправлення цих коштів на потреби освіти (реєстр. № 5087 від 07 вересня 2016 року), поданий народними депутатами України Вілкулом О.Ю., Шуфричем Н.І. та іншими, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ